

Bruxelles, den 16. oktober 2008

Social sikring og social integration i Europa - Fakta og nøgletal

Europa-Kommissionen offentliggør i dag den årlige oversigt over samfundstendenser i medlemsstaterne med hensyn til de fælles målsætninger i EU's strategi for social sikring og social integration¹. Hovedpunkterne i denne rapport² ses nedenfor.

- 16 % af EU-borgerne var i risiko for fattigdom i 2006.
- Trods en samlet fremgang på arbejdsmarkedet lever 9,3 % af voksne i den erhvervsaktive alder i en husstand uden erhvervsaktive og 8 % af dem, der har job, lever under fattigdomsgrænsen.
- Overførselsindkomster mindsker risikoen for fattigdom med 38 % i gennemsnit i EU, men denne virkning varierer fra under 10 % til næsten 60 % på tværs af EU-landene.
- Beskæftigelsesgraden for ældre arbejdstagere nåede op på 45 % i 2007 mod 37 % i 2001.
- De nuværende pensionssystemer har generelt mindsket fattigdommen blandt de ældre, men enlige ældre kvinder har en meget højere risiko end enlige mænd (28 % mod 20 %).
- Fremover vil en større del af pensionisternes indtægt sandsynligvis komme fra privat pensionsopsparing.
- Den forventede levealder er i dag 82 år for kvinder og 76 år for mænd. Det er resultatet af en stigning på 4 år for kvinder og 5 år for mænd gennem de seneste 20 år.
- Den forventede levealder varierer efter medlemsstat mellem 8 år for kvinder og 13 år for mænd.
- De samlede udgifter til sundhed er steget i hele EU de seneste 20 år. I dag varierer disse udgifter fra mindst 10 % af BNP i nogle lande til 6 % eller mindre i andre.

Social integration

Hvor mange europæere lever i fattigdom?

¹ http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/the_process_en.htm

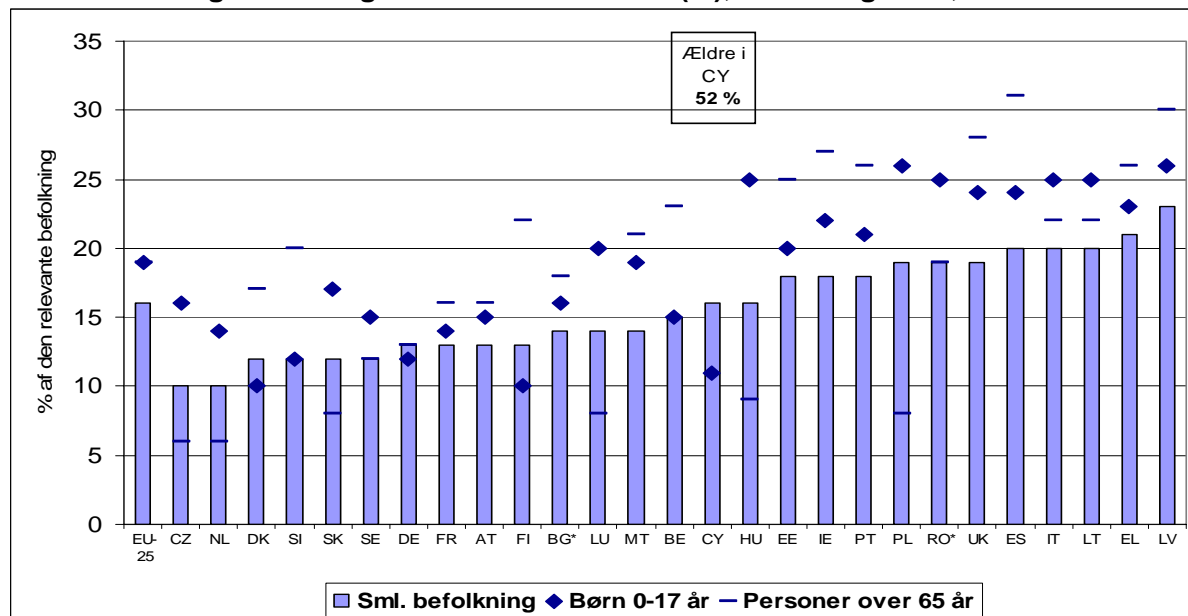
² Monitoring progress towards the objectives of the European Strategy for Social Protection and Social Inclusion, Kommissionens interne arbejdsdokument. Jf.

http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/docs/social_inclusion/2008/omc_monitoring_en.pdfhttp://ec.europa.eu/employment_social/spsi/news_en.htm

I 2006 levede 16 % af borgerne i EU-27 under fattigdomsgrænsen defineret som 60 % af deres lands medianindkomst, hvilket er en situation, der sandsynligvis hæmmer deres evne til at deltage fuldt ud i samfundet. Denne procentdel varierede fra 10 % i Tjekkiet og Nederlandene til 21-23 % i Grækenland og Letland.

Børn har ofte en større risiko for fattigdom end resten af befolkningen (19 % i EU-27). Det er tilfældet i de fleste lande undtagen i de nordiske lande, Grækenland, Cypern og Slovenien. Hovedfaktorerne bag fattigdomsniveauet blandt børn i EU er deres forældres arbejdsmarkedssituation og effektiviteten af statslige indgreb i form af indkomststøtte og tilbud om befordrende tjenesteydelser såsom børnepasning. Det er særlig indlysende for enlige forældre, der har en fattigdomsrisiko på 32 %.

Figur 1: Fattigdomsrisikorate i EU (%), samlet og børn, 2006

Kilde: EU-SILC (2006); indkomstår 2005; undtagen UK (indkomstår 2006) og IE (glidende indkomstrefernceperiode 2005-06); BG: National Household Budget Survey 2006.

"Fattige" menneskers levestandard varierer meget på tværs af EU. I de baltiske lande, Ungarn, Polen og Slovakiet lever mennesker, der er i fattigdomsrisiko, for under 200 EUR om måneden, mens fattigdomsgrænsen i Danmark, Irland, Luxembourg, Finland og Det Forenede Kongerige ligger på 900 EUR om måneden. Når forskellene i leveomkostninger tages i betragtning (værdierne er udtrykt i købekraftstandarder (KKS)), varierer den månedlige indkomst for mennesker i fattigdomsrisiko fra 230 til 890 EUR-KKS (og op til 1400 EUR-KKS i Luxembourg). Heraf ses, at de fattiges levestandard er 3,5 gange højere i de rigeste lande i EU end i de fattigste.

Bidrog forbedringerne på arbejdsmarkedet til social integration?

I EU har de generelle forbedringer, der har kunnet iagttages på arbejdsmarkedet siden 2000, i gennemsnit haft en begrænset indvirkning på de mest udstødte borgere. Antallet af mennesker, der lever i en husstand uden erhvervsaktive, er fortsat højt trods nylige forbedringer. Problemet med fattige i arbejde vækker stigende bekymring i de fleste medlemsstater i lighed med integrationen af indvandrere på arbejdsmarkedet.

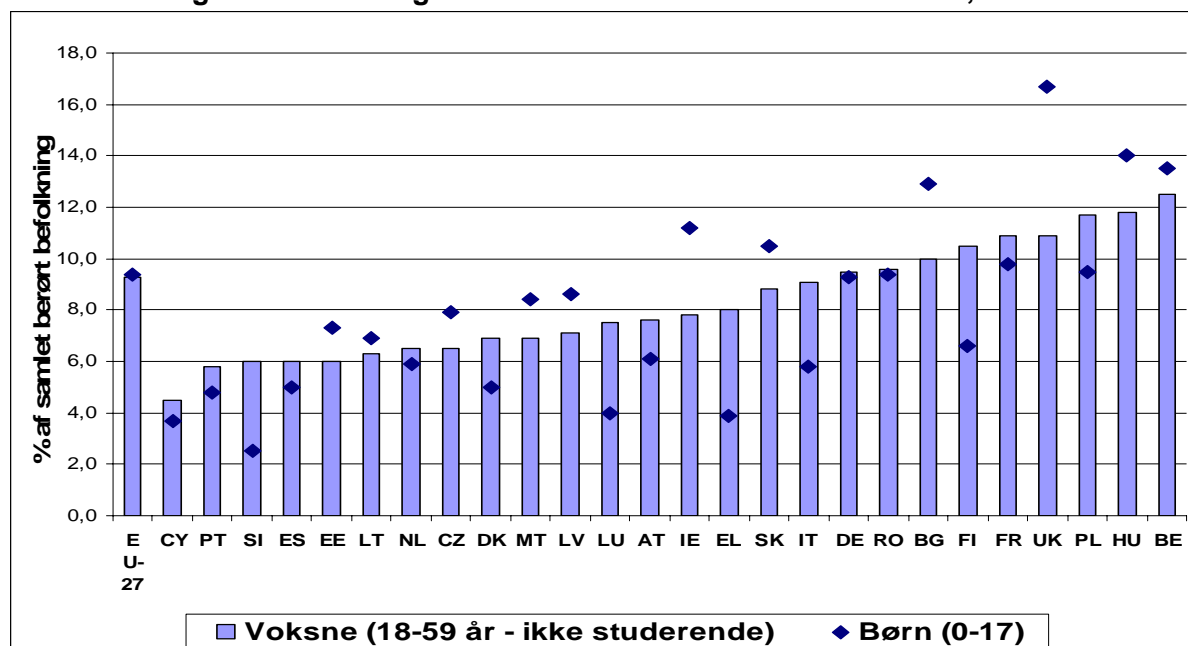
Hvor mange europæere lever i husstande uden erhvervsaktive?

I 2007 levede næsten 9,3 % af alle voksne i den erhvervsaktive alder i EU-27 (aldersgruppen 18-59 år og ikke studerende) i husstande, hvor ingen var i lønnet beskæftigelse. Denne andel varierede fra 4,5 % på Cypern til 11 % eller mere i Belgien, Frankrig, Ungarn, Polen og Det Forenede Kongerige. I gennemsnit levede en lignende andel af børnene i husstande uden erhvervsaktive, nemlig 9,4 % i EU-27 i 2007. Men familier med børn berøres mere af

arbejdsløshed i nogle lande end andre. Andelen af børn i husstande uden erhvervsaktive svinger meget medlemsstaterne imellem og varierer fra 2,5 % i Slovenien til 16,7 % i Det Forenede Kongerige. At leve i en husstand, hvor ingen arbejder, påvirker både børnenes aktuelle levevilkår og de forhold, som de udvikler sig under uden egnede rollemodeller.

I gennemsnit i EU har de generelle forbedringer på arbejdsmarkedet først de seneste to år påvirket antallet af husstande uden erhvervsaktive (-0,9 procentpoint fra 2005 til 2007). Det er for tidligt at vurdere, om nedbringelsen er varig og signifikant. Disse forbedringer er ikke nået ud til familier med børn i samme grad, idet andelen af børn i husstande uden erhvervsaktive kun faldt 0,3 procentpoint fra 2005 til 2007.

Figur 2: Voksne og børn i husstande uden erhvervsaktive, 2007

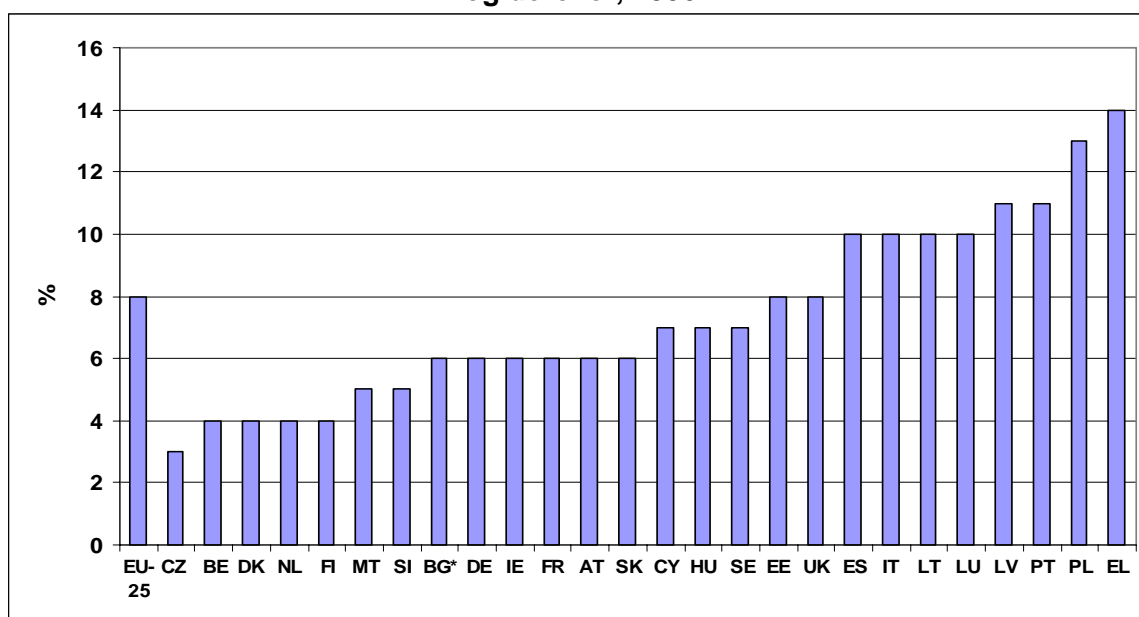

Kilde: Eurostat, Labour Force Survey, forårets resultater, data mangler for SE.

Hvordan står det til med fattige i arbejde?

Et job er ikke altid en garanti mod fattigdom. I 2006 levede 8 % af alle borgere i arbejde i EU-25 (18 år og derover) under fattigdomsgrænsen og har derfor vanskeligt ved fuldt ud at deltage i samfundet. Denne andel varierede fra højst 4 % i Tjekkiet, Belgien, Danmark, Nederlandene og Finland til 13 % i Polen og 14 % i Grækenland. Fattigdom blandt folk i arbejde er forbundet med lav løn, ringe uddannelse, usikre ansættelsesforhold og ofte ufrivilligt deltidsarbejde. Problemet er desuden knyttet til arbejderhusholdninger og til den økonomiske status, som de øvrige medlemmer af husstanden har. I husstande med børn f.eks. er familiemodellen med en enlig forsørger ikke længere tilstrækkeligt grundlag til at afværge risikoen for fattigdom.

Figur 3: Fattig i arbejde: Andel af beskæftigede, der er i risiko for fattigdom, på 18 år og derover, 2006

Kilde: EU-SILC (2006); indkomstår 2005; undtagen UK (indkomstår 2006) og IE (glidende indkomstrefernceperiode 2005-06); BG: National Household Budget Survey 2006; data mangler for RO.

Hvad med indvandrernes situation på arbejdsmarkedet?

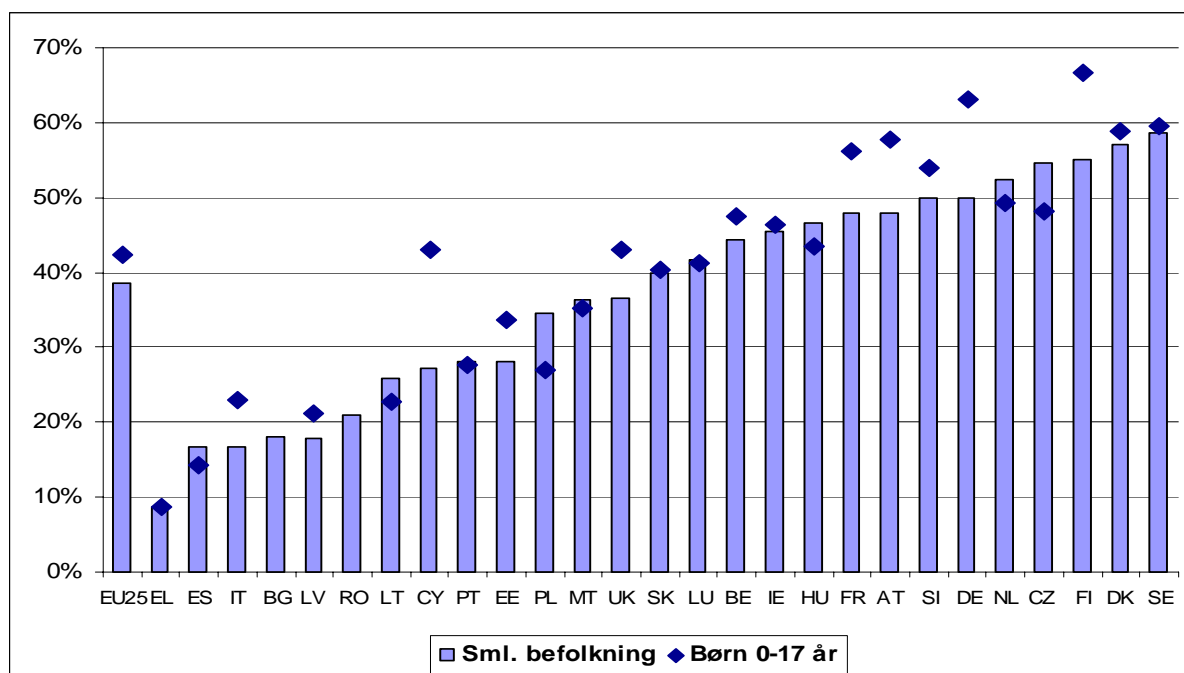
I 2007 var beskæftigelsesgraden for indvandrere født uden for EU 2,6 procentpoint lavere end hos værtsbefolkningen, hvilket var samme forskel som i 2006 (2,7 procentpoint). Det dækker dog over store forskelle på tværs af EU. I Spanien, Grækenland, Italien eller Portugal, hvor indvandrere er et nyt fænomen, har disse en højere beskæftigelsesgrad end den indfødte befolkning. Til gengæld har indvandrerne i Belgien, Danmark, Tyskland, Frankrig, Østrig, Sverige og Det Forenede Kongerige meget lavere beskæftigelsesgrader end værtsbefolkningen med en forskel på 6 % i Det Forenede Kongerige og op til 16 % i Danmark.

I hvilken udstrækning mindsker overførselsindkomster risikoen for fattigdom?

I gennemsnit i EU reducerer andre overførselsindkomster end pensioner (f.eks. understøttelse og familie- og boligydelse) fattigdomsrisikoen med 38 %. Hvis der slet ikke fandtes overførselsindkomster, ville den gennemsnitlige fattigdomsrisiko for EU's medlemsstater ligge på 26 % (i forhold til 16 % efter modtagelse af statslig støtte). Overførselsindkomsterne har størst virkning i Tjekkiet, Tyskland, Nederlandene, Slovenien og de nordiske lande, hvor den reducerer fattigdomsrisikoen med mindst 50 %. Omvendt reducerer overførselsindkomsterne i Bulgarien, Grækenland, Spanien, Italien og Letland kun fattigdomsrisikoen med højst 18 %.

Virningen af overførselsindkomsterne på risikoen for fattigdom er højere for **børn** med et EU-gennemsnit på 42 % i 2006. Det er tilfældet i de fleste EU-lande undtagen i Belgien, Tjekkiet, Malta, Nederlandene, Polen, Portugal og Slovakiet, hvor tallet er lidt lavere. I de nordiske lande, Tyskland, Frankrig og Østrig mindsker overførselsindkomsterne (pensioner undtaget) børns fattigdomsrisiko med over 55 %, mens reduktionen i Grækenland og Spanien er mindre end 20 % (også for den samlede befolkning).

Figur 4: Virkningen af overførselsindkomster (ekskl. pensioner) på fattigdomsrisikoen for den samlede befolkning og for børn i %, 2006

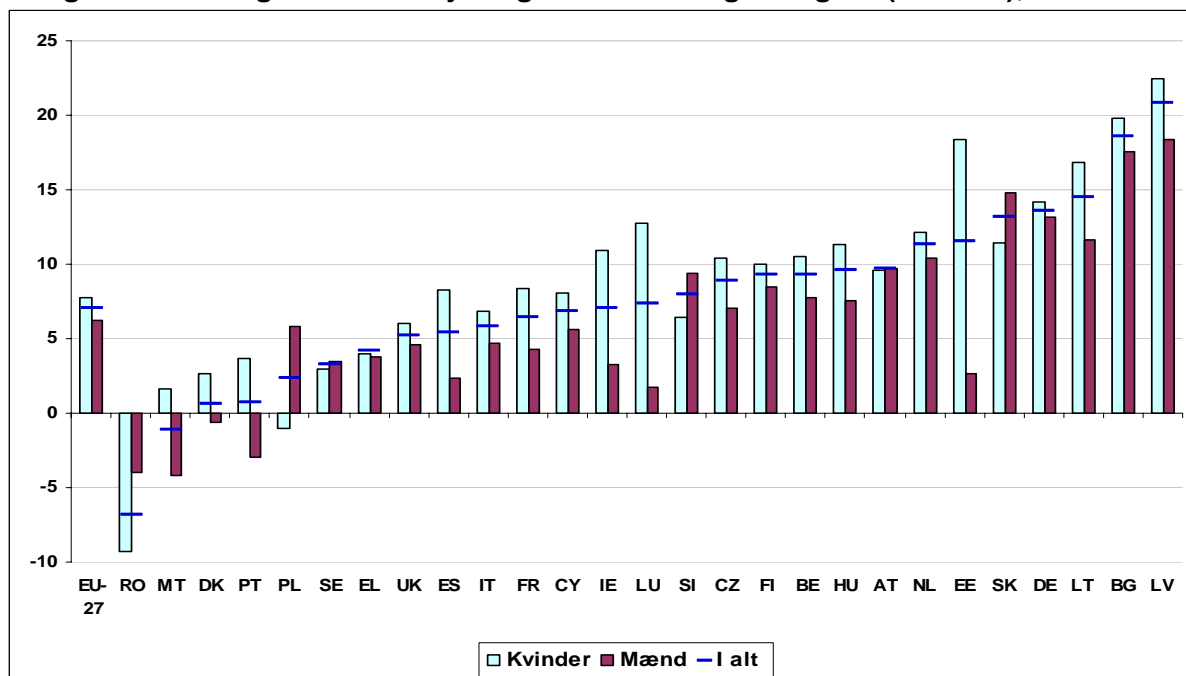
Kilde: EU-SILC (2006); indkomstår 2005; undtagen UK (indkomstår 2006) og IE (glidende indkomstreferenceperiode 2005-06); BG: National Household Budget Survey 2006; data mangler for RO.

Pensioner

Hvorfor er beskæftigelse vigtig for pensionerne?

En af måderne at sikre såvel bæredygtige pensionssystemer som en tilstrækkelig indkomst til pensionisterne på er at forlænge arbejdslivet. Lissabonmålet er at nå op på en beskæftigelsesgrad på 55 % for ældre arbejdstagere inden 2010. I 2007 var dette tal for EU-25 på 45 % sammenlignet med 37 % i 2001, og i 11 lande har beskæftigelsesgraden passeret målet på 50 % (Danmark, Tyskland, Estland, Irland, Cypern, Letland, Litauen, Portugal, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige). Imidlertid ligger målet stadig langt væk for en gruppe lande, hvor beskæftigelsesgraden for de ældre arbejdstagere stadig ligger på 30 %. Den generelle stigning i beskæftigelsesgraden skyldes primært to forhold: en demografisk virkning og kvinders øgede deltagelse. På grund af baby boom-generationens aldring er den relative andel af personer på 55-59 år, som har en højere beskæftigelsesgrad, vokset. Derudover var der i de fleste medlemsstater en større stigning i beskæftigelsesgraden for kvinder end for mænd fra 2001 til 2007.

Figur 5: Ændring i ældre arbejdstageres beskæftigelsesgrad (55-64 år), 2001-2007

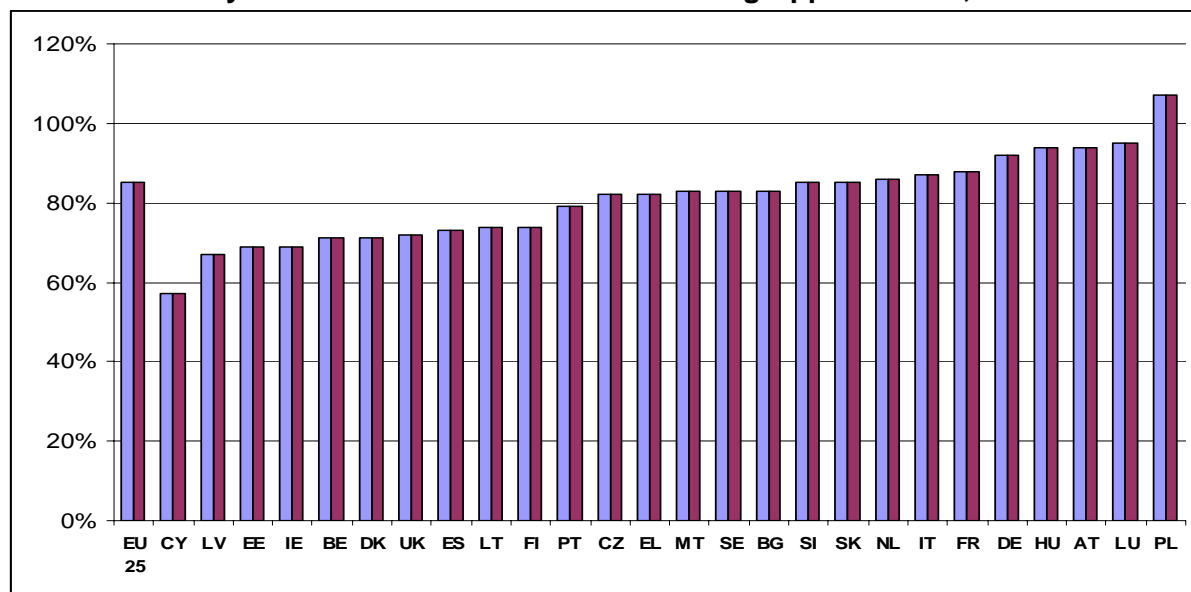

Kilde: Eurostat, Labour Force Survey, årlige gennemsnit.

Hvordan er de ældres indkomst sammenlignet med resten af befolkningen?

De aktuelle pensionssystemer har generelt kunnet sikre ældre mod fattigdom, og de ældre på over 65 år har en indkomst, som ligger på ca. 85 % af yngre menneskers indkomst med et udsving på mellem 57 % i Cypern og over 100 % i Polen. Men enlige ældre kvinder har stadig en meget højere fattigdomsrisiko end enlige mænd (28 % mod 20 %).

Figur 6: Relativ indkomst for ældre: Medianindkomst for personer på 65 år og derover udtrykt i forhold til indkomsten for aldersgruppen 0-64 år, 2006

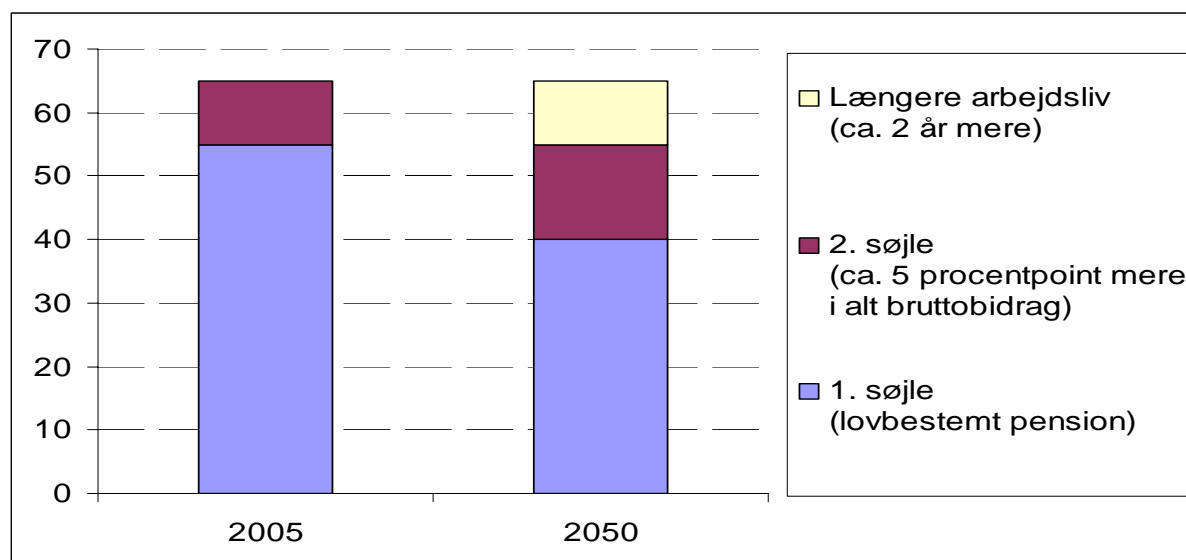

Kilde: SILC (2006) Indkomstreferencår 2005; undtagen UK (indkomstår 2006) og IE (glidende indkomstrefernceperiode 2005-2006). BG: National HBS 2006, indkomstdata 2006. RO: mangler data. MT og PT: foreløbige data. Udtræksdato: 16. maj 2008.

Hvordan ser pensionernes kompensationsgrad ud til at udvikle sig?

De seneste reformer i mange medlemsstater har haft en tendens til at udmønte sig i et fald i pensionernes kompensationsgrad (den gennemsnitlige pension sammenlignet med den gennemsnitlige løn for en gennemsnitlig arbejder) ved en given pensionsalder. Den stiliserede graf nedenunder viser, hvordan pensionistens indkomst angivet som en procentdel af arbejdsindkomsten er sammensat i dag, og hvordan den kan have udviklet sig i 2050: mindre indtægt fra offentlig pensionsudbetaling, men det kompenseres af private pensionsordninger og et længere arbejdsliv.

Figur 7: Fremskrevet udvikling i pensionernes kompensationsgrad, 2005 og 2050

Kilde: Stylised illustration from results of the Indicators Subgroup of the social protection Committee on gross replacement rates.

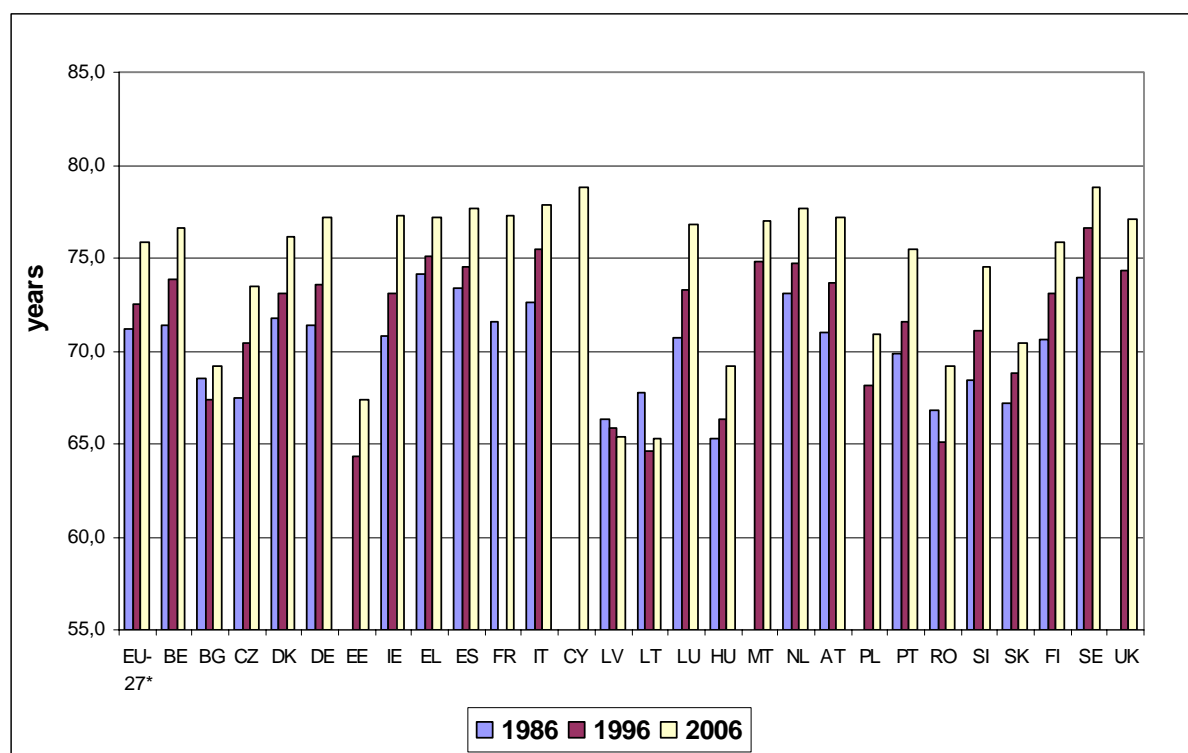
Sundhed og langtidspleje

Hvordan fordeler forventet levealder sig på tværs af EU?

Den forventede levealder i EU er generelt forøget over de seneste to årtier. I 2006 var gennemsnittet i EU-27 82 år for kvinder og 76 år for mænd, hvilket er en stigning i levealderen på ca. 4 henholdsvis 5 år på 20 år. Men den forventede levealder faldt i de baltiske stater, Bulgarien og Rumænien under den økonomiske omstillingsproces i de tidlige 1990'ere. Den forventede levealder i disse lande er nu genoprettet, men stadig lavere end niveauet i 1986 i Letland og Litauen (kun for mænd).

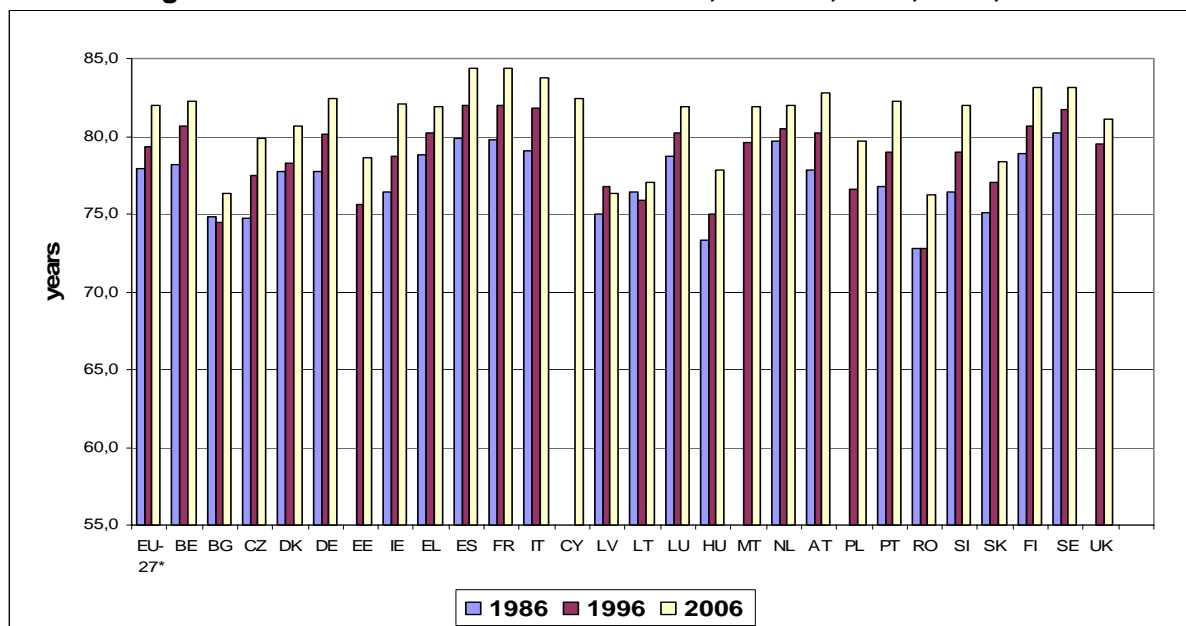
Den forventede levealder varierer efter medlemsstat mellem 8 år for kvinder og 13 år for mænd. Kvinder i Bulgarien, Letland og Rumænien kan forvente at leve i op til 76 år mod 84 år i Spanien, Frankrig og Italien. Mænd i Letland og Litauen kan forvente at leve, til de bliver 65 år, mod 79 år i Cypern og Sverige. Nogle lande har endnu ikke indhentet EU-gennemsnittet. I Bulgarien, Litauen, Rumænien og Slovakiet er forskellen mellem den nationale forventede levealder og EU-gennemsnittet faktisk øget gennem de seneste 20 år.

Figur 8a: Forventet levealder ved fødslen, mænd, 1986, 1996, 2006

Figur 8b: Forventet levealder ved fødslen, kvinder, 1986, 1996, 2006

Kilde: Eurostat. LV (1986, 1996): nationale kilder. FR(1986) gælder Frankrigs europæiske område. EU-gennemsnittene er befolkningsvægtede gennemsnit. EU27*(2006) baseret på 2006 undtagen UK(2005) og IT(2004).

Den generelle stigning i forventet levealder er blevet ledsaget af en generel, men lille stigning i antal raske leveår. Imidlertid er der ingen klar indskrænkning af forskellen mellem forventet levealder og raske leveår. For EU-15 steg antal raske leveår fra 64,5 i 1999 til 66 år i 2003 for kvinder og fra 62,8 i 1999 til 64,5 i 2003 for mænd. Selv om kvinder lever længere, lever de en større del af deres liv med en funktionsnedsættelse end mænd.

Figur 9: Ændringer i forventet levealder og raske leveår fra 1995 til 2003

Land	Mænd		Kvinder	
	Ændring i forventet levealder	Ændring i antal raske leveår	Ændring i forventet levealder	Ændring i antal raske leveår
BE	1,8	4,1	0,7	2,8
DK	2,3	1,4	1,9	0,2
DE	2,5	5	1,4	0,4
IE	3,1	0,2	2,5	-2,2 (1999-2003)
EL	1,5	0,9	1,1	-0,8
ES	1,9	2,6	1,2	2,5
FR	1,9	0,6	0,9	1,5
IT	2	4,2	1,2	4,4
NL	1,7	0,6	0,5	-3,3
AT	2,5	6,2	1,4	1,6 (2000-2003)
PL	2,8	2,6 (1996-2002)	2,4	2,1 (1996-2002)
PT	2,5	0,2	1,6	-1,3
FI	2,3	2,7 (1996-2003)	1,5	-1,2 (1996-2003)
SE	1,8	0,4 (1997-2003)	0,8	2,2 (1997-2003)
UK	2,2	0,9	1,2	-0,3

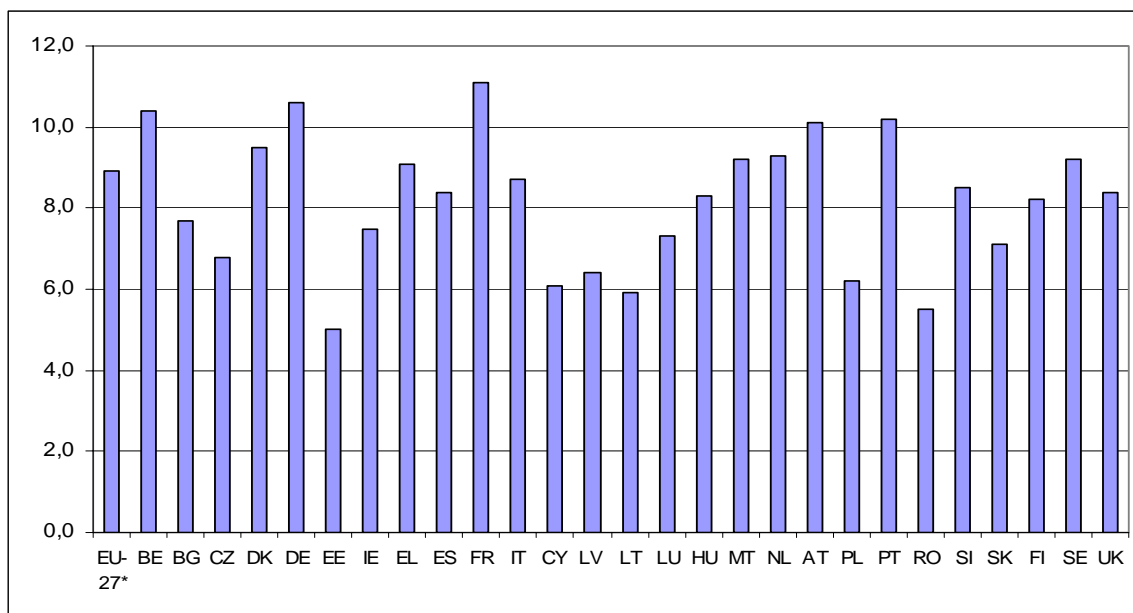
Kilde: Eurostat.

Hvordan ser det ud med de midler, der afsættes til sundhedssektoren?

I de seneste to årtier steg de samlede offentlige og private udgifter til sundhed i hele EU angivet som en procentdel af BNP. Der er betydelige forskelle på tværs af landene. Østrig, Belgien, Frankrig og Portugal bruger 10 % af BNP eller mere på sundhed, mens de baltiske lande, Cypern, Polen og Rumænien bruger 6 % eller mindre af deres BNP. Den offentlige sektors udgifter til sundhed udgør generelt en stor andel af de samlede udgifter hertil (over

70 %). Ikke desto mindre udgør de private udgifter til sundhed (hovedsagelig brugerbetaling) en betydelig finansieringskilde i de fleste medlemsstater. I Cypern og Grækenland udgør private udgifter mere end 50 % og i Letland og Bulgarien over 40 %.

Figur 10: Samlede sundhedsudgifter i procent af BNP (2006 eller seneste tilgængelige)

Kilde: OECD health data 2008 og WHO "Health for All" Database. Dataene gælder 2006; undtagen RO, BG, EE, LV, LT, CY, SK, MT og SI: 2005. LU-data korrigeret for grænsegængere, EU27*: befolkningsvægtet gennemsnit af værdierne i grafen.